

Посіда І.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, в.о. завідувача
кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права ЗУНУ
Росоляк О.Б.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. На даному етапі державотворення, в Україні, значною мірою зростає роль засобів масової інформації, оскільки суспільне життя відображається саме в масовій інформації, а на заміну приходять інформаційна цивілізація. Побудувати демократичну цивілізацію не можливо у закритому суспільстві, адже на сучасному етапі розвиток інформатизації соціуму визначає темпи розвитку суспільства. З розвитком новітніх технологій збільшується роль інформації, змінюється її форма, спосіб передачі, обсяг та якість. Як відомо, роль засобів масової інформації у суспільстві посилюється у період загострення політичної ситуації в державі, а також у період криз, коли саме засоби масової інформації здійснюють легітимний вплив на політичний вибір громадян.

Стан наукового дослідження. Насамперед, проблему правового регулювання інформаційних відносин та інформаційних відносин у засобах масової інформації порушували і продовжують порушувати провідні українські фахівці у галузі інформаційного права, такі як Людвик І.В., Кобзева Т.А., Шапіро В.С., Баранов О.О., Кормич Б.А., Марущак А.І., Арістова І.В., Костецька Т.А., Куліш А.М., Швець М.Я. та інші. Водночас, цілком можливо, що не всі аспекти даної проблеми досліджено значною мірою, зокрема і правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації.

Базуючись на дослідженнях вчених-спеціалістів в даній сфері та певною мірою використовуючи їх дослідження в своїй роботі, акцентую увагу на меті статті – обґрунтувати засади правового регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. На даний час, під впливом закордонних важелів, інформаційне поле України створюється і розвивається. Поруч з вимогою відкритості інформаційного простору України для інформаційних потоків з-за кордону зрозуміло, що втрата важелів впливу на процеси у ньому може призвести до значних негативних наслідків для майбутнього країни. Саме зараз, найактуальнішою проблемою постає проблема регулювання інформаційної сфери, а також створення необхідних умов для того, щоб випередити розвиток національного інформаційного простору. Право повинно стати основним регулятором реалізації національних інтересів.

Детальніше розкриваються положення Конституції України у різних нормативно-правових актах, які встановлюють правові норми в інформаційній сфері, а саме: ЗУ «Про інформацію», ЗУ «Про електронний документообіг», ЗУ «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», ЗУ «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», ЗУ «Про рекламу», ЗУ «Про науково-технічну інформацію», ЗУ «Про Національну програму інформатизації», ЗУ «Про захист інформації в автоматизованих системах», ЗУ «Про телебачення та радіомовлення» та інші.

Згідно експертизи, що здійснювалася не один раз представниками ОБСЄ, українського інформаційного законодавства, означає те, що в цілому нормативно-правова відповідає європейським стандартам функціонування інформаційного законодавства. Сьогодні в Україні створена потужна законодавча база, яка безпосередньо пов'язана з діяльністю ЗМІ як інституту демократії, їх державною підтримкою, соціальним захистом осіб, професійна діяльність яких пов'язана з засобами масової інформації. Тому правове регулювання у сфері ЗМІ спрямоване на забезпечення:

- 1) функціонування ЗМІ як інституту демократії;
- 2) охорони інтересів осіб, суспільства і держави, прав юридичних та фізичних осіб [1, с. 57].

У ст. 34 Конституції України зазначено функціонування ЗМІ як інституту демократії, де гарантується кожному свобода думки і слова, а також право вільно виражати свої погляди. Відповідно до цієї статті, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію у будь-який спосіб.

Згідно ст. 20 Закону України «Про інформацію» детально описано основні визначення «масова інформація» та «засоби масової інформації».

Масова інформація – це публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація. Друкованими засобами масової інформації є періодичні друковані видання (преса) – газети, журнали, бюлетені тощо і разові видання з визначеним тиражем [2].

Далі іде спеціальне законодавство про ЗМІ, яке представлене низкою відповідних законів. Ще одне визначення поняття «друкованих засобів масової інформації» описано у ст. 1 ЗУ «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», розуміються періодичні і такі, що продовжуються, видання, які виходять під постійною назвою, з періодичністю один і більше номерів (випусків) протягом року на підставі свідоцтва про державну реєстрацію. Під діяльністю друкованих засобів масової інформації розуміється збирання, творення, редагування, підготовка інформації до друку та видання друкованих засобів масової інформації з метою її поширення серед читачів [3].

Однією з важливих проблем залишається недотримання законів в тому числі й законів, що стосуються інформаційної сфери, а також його не системність. В основному, законодавчі акти ухвалювалися з метою вирішити певні тактичні завдання і без урахування стратегічних орієнтирів, прикладом виступає спроба перегляду законодавства щодо дозволу рекламування алкоголю та тютюну. Нормативно-правове забезпечення інформаційної сфери в Україні потребує суттєвого удосконалення. Одним з напрямків удосконалення системи інформаційного законодавства України може стати розроблення та ухвалення Інформаційного кодексу України, що дозволить розв'язати проблему подолання протиріч у законодавчих та нормативно-правових актах, а також забезпечити єдність нормативно-правового поля. Необхідно лише зауважити, що підготовка Кодексу має спиратися на ґрунтовну наукову проробку відповідних проблем. Це той самий випадок, коли варто дещо затягнути, але підготувати якісний документ [4, с. 78].

Важливу роль у формуванні громадської думки відіграють засоби масової інформації (ЗМІ), за допомогою яких поширюється різноманітна інформація в суспільстві. Так, М. Дзюба вважає, що, «формуючи громадську думку, засоби масової інформації впливають не тільки на свідомість, а й на вчинки, групові дії людей, що можна пояснити їх звичкою довіряти ЗМІ, які є джерелом суспільно важливого інформування. Левова частка інформації потрапляє до користувача, глядача чи слухача в інтерпретації ЗМІ, і містить авторську оцінку ситуації, події, яка нав'язується аудиторії, перетворюючи її у мішень для інформаційного впливу, схильючись до заданої певною соціальною групою суб'єктивної точки зору, вміло поданої за допомогою ЗМІ» [5, с. 140].

Висновки. На підставі вище викладеного, можна зробити висновок, що ЗМІ є найважливішим інструментом взаємодії громадян з державою. Також, важливим фактором є обсяг, якість і актуальність інформації. ЗМІ не повинні підмінювати собою громадянське суспільство. Хоча за минулі роки вони зуміли стати найважливішим інститутом, що втілює ідеї демократії, однак і гласність сама, як виявилось, має потребу в певних гарантіях, головними з яких є розвинене громадянське суспільство, погодженість ринкових перетворень і становлення демократичних установ, що спираються на дійсно ефективні судову й правоохоронну системи.

Список використаних джерел

1. Людвик І.В. Реформування конституційно-правового статусу ЗМІ в Україні // Правові реформи в Україні: тези доп. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2013 – с. 287.
2. Закон України «Про інформацію» № 2658-ХІІ від 02.10.92, ВВР, 1992, № 48.

3. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» № 2783-XII від 16.11.92, ВВР, 1993, № 1.
4. Куліш А. М. Інформаційне право України : навчальний посібник / А. М. Куліш, Т. А. Кобзева, В. С. Шапіро. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 160 с.
5. Ярош О.Б. Загальна теорія політики. - Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. держ. ун-ту Ім. Лесі Українки, 2005,- 240 с.

Путятинська М., Шалабай М., Юзвик А.
*студенти магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права і процесу, економічної безпеки
та правоохоронної діяльності ЗУНУ
Олійничук О.І.*

ЗАКОНОДАВЧА ПІДТРИМКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ДІЇ КАРАНТИНУ

Жорсткі карантинні заходи, введені відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» від 11 березня 2020 р. № 211 [7], призвели до того, що суб'єкти господарювання зіткнулися з новими перешкодами, серед яких повне припинення роботи, вимушене переведення працівників на дистанційну роботу або «простій», наростання дебіторської заборгованості і втрата клієнтів та, відповідно, відсутність доходів для забезпечення виплати заробітної плати працівникам й обов'язкових платежів до бюджету, звернення до положень про форс-мажор, які раніше не застосовувалися, неможливість виконання судових рішень та ін.

Впродовж дії карантину Верховною Радою України було прийнято ряд законів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної та забезпечення податкових та інших пільг і, відповідно, підтримки бізнесу:

– Закон України № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р. [3];

– Закон України № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р. [5];

– Закон України № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових